

Обґрунтування
щодо прийняття рішення, що має ознаки регуляторного акта, – постанови
Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг «Про внесення зміни до Порядку
контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах
енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та
ліцензійних умов»

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

НКРЕКП здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

НКРЕКП здійснює державне регулювання шляхом, зокрема, державного контролю та застосування заходів впливу.

Відповідно до частини першої статті 19 Закону НКРЕКП здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов шляхом проведення планових та позапланових виїзних, а також невиїзних перевірок відповідно до затверджених нею порядків контролю.

Ураховуючи зазначене, НКРЕКП постановою від 14 червня 2018 року № 428 затверджено Порядок контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов (далі – Порядок контролю).

З урахуванням аналізу проведення перевірок господарської діяльності у сфері централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення ліцензіатів НКРЕКП та у зв'язку із нагальною необхідністю, Департаментом ліцензійного контролю було розроблено відповідні зміни до Порядку контролю, що забезпечать можливість удосконалити існуючий Порядок контролю в частині проведення планових та позапланових перевірок ліцензіатів НКРЕКП, що провадять господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.

Таким чином, з метою приведення Порядку контролю до положень Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», Департаментом ліцензійного контролю розроблено проєкт рішення «Про внесення зміни до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов», яким буде удосконалено існуючий Порядок контролю.

Проєкт відповідного рішення, що має ознаки регуляторного акта, було розміщено 15.02.2023 на офіційному вебсайті НКРЕКП www.nerc.gov.ua для отримання зауважень та пропозицій від фізичних, юридичних осіб, їх об'єднань, органів місцевого самоврядування та інших заінтересованих осіб у письмовому та/або електронному вигляді.

Зауваження та пропозиції до Проєкту рішення, що надійшли від заінтересованих осіб до НКРЕКП у період з 15 по 28 лютого 2023 року, та попередня позиція НКРЕКП у формі таблиці оприлюднені 15 березня 2023 року на вебсайті НКРЕКП.

На виконання вимог положень статті 15 Закону та Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 червня 2017 року № 866, НКРЕКП 24 березня 2023 року проведено відкрите обговорення (розгляд зауважень та пропозицій) Проєкту рішення. Протокол відкритого обговорення разом з таблицею узгоджених позицій до Проєкту рішення оприлюднено 28 березня 2023 року на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет.

З огляду на зазначене,

Департамент ліцензійного контролю пропонує:

прийняти постанову НКРЕКП «Про внесення зміни до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов».

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення зміни до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов

Відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з воєнним станом в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022, від 07 листопада 2022 року № 757/2022 та від 06 лютого 2023 року № 58/2023, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Внести зміну до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 червня 2018 року № 428, доповнивши новим додатком, що додається.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський

Додаток 28
до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов

МЕТОДИКА

перевірки дотримання ліцензіатами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення структур відповідних тарифів та виконання інвестиційних програм

1. Положення цієї Методики застосовуються членами комісії з перевірки під час проведення планових або позапланових перевірок дотримання ліцензіатами НКРЕКП затверджених структур тарифів з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення й виконання схвалених інвестиційних програм.

2. Відхилення від статей витрат у структурі тарифів може бути обґрунтованим та об'єктивним, таким, що не залежить від управлінських рішень ліцензіата, та спричинене такими факторами впливу на результати ліцензованої діяльності за умови належного обґрунтування, зокрема змінами:

- цін (тарифів) на реагенти, електричну енергію, природний газ;
- курсу валют за наявності зобов'язань за запозиченнями (кредитами, позиками) міжнародних фінансових організацій;
- рівня мінімальної заробітної плати та/або прожиткового мінімуму для працездатних осіб, мінімальних обов'язкових гарантій в оплаті праці;
- ставок податків, зборів, та інших, передбачених законодавством, обов'язкових платежів;
- вартості придбання води в інших суб'єктів господарювання та/або очищення власних стічних вод іншими суб'єктами господарювання;
- вартості послуг підкачки води сторонніми організаціями;
- фактичних обсягів порівняно з планованими обсягами реалізації послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.

У разі виявлення під час проведення перевірки факту надання суб'єкту перевірки коштів з місцевого та/або державного бюджету на покриття витрат/перевитрат статей, передбачених структурою тарифів, зазначених в абзаці першому цього пункту, такі витрати/перевитрати при визначенні додаткового доходу не враховуються як обґрунтовані.

3. Джерелами інформації при перевірці питання дотримання структури тарифів з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є:

дані форм звітності, що подаються суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

відповідно до Правил організації звітності, що подається суб'єктами господарювання у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджених постановою НКРЕКП від 31 травня 2017 року № 717;

структури тарифів, що встановлені відповідними постановами НКРЕКП;

дані установчих, фінансових, бухгалтерських (первинних та зведених) документів, статистичної, фінансової та бюджетної звітності, господарських договорів, розпорядчих та інших документів об'єкта контролю, пов'язаних із провадженням фінансово-господарської діяльності, веденням бухгалтерського обліку, складенням фінансової звітності (далі – документи об'єкта контролю).

Надання документів об'єкта контролю членам комісії з перевірки забезпечується керівником або уповноваженою особою ліцензіата згідно з переліком та у строк, що зазначені у запиті на інформацію відповідно до питань перевірки дотримання ліцензіатом вимог законодавства та ліцензійних умов.

4. В акті перевірки має бути відображена інформація щодо:

вартісних показників – у тис. грн з точністю до трьох цифр після коми, без податку на додану вартість;

обсягу реалізації послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення – у тис. куб. м, у відсотках з округленням до двох знаків після коми;

тарифів – у грн/куб. м, у відсотках з округленням до двох знаків після коми.

5. Звітний рік – період діяльності ліцензіата з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, який перевіряється та дорівнює календарному року.

6. З метою визначення об'єктивної суми коштів, отриманої для фінансування ліцензованої діяльності, при проведенні планових або позапланових перевірок в акті перевірки фіксуються такі показники:

1) фактичний обсяг реалізації послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення у звітному році із деталізованим зазначенням причин відхилення від обсягів, що були враховані при встановленні тарифів з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.

У разі збільшення обсягів реалізації послуг складові витрат у структурі встановленого тарифу залишаються на рівні, встановленому постановами НКРЕКП, крім витрат на електричну енергію та реагенти, придбання води в інших суб'єктів господарювання та/або очищення власних стічних вод іншими суб'єктами господарювання, послуги підкачки води сторонніми організаціями,

які підлягають приведенню у відповідність до фактичного обсягу реалізації, але не вище суми фактичних витрат за відповідний звітний рік.

У разі обґрунтованого зменшення обсягів реалізації послуг складові витрат у структурі встановлених тарифів на послуги підлягають приведенню у відповідність до фактичного обсягу реалізації;

2) обсяг понаднормативних витрат та втрат води визначається як перевищення фактичних значень понад рівень Індивідуальних технологічних нормативів використання питної води (ІТНВПВ), встановлених постановами НКРЕКП;

3) фактична сума нарахованого доходу, розрахованого чистого прибутку за підсумками звітного року, що перевіряється, відповідно до фактичних нарахувань ліцензіатом за укладеними договорами, актами, іншими первинними або розрахунковими документами, які підтверджують реалізацію централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, відповідно до даних за формою звітності № 8-НКРЕКП-водопостачання/водовідведення (квартальна) «Звіт про фінансові результати та виконання структури тарифів за видами діяльності», затвердженою постановою НКРЕКП від 31 травня 2017 року № 717 (далі – форма № 8-НКРЕКП);

4) фактична сума витрат відповідно до даних за формою № 8-НКРЕКП за всіма статтями витрат затвердженої структури тарифів, крім витрат на амортизацію;

5) додатково отриманий дохід від реалізації послуг централізованого водопостачання та/або водовідведення (Дд), який розраховується за формулою

$$Дд = Д(\text{факт}) - Д(\text{план}) + Б,$$

де:

Д (факт) – розрахунковий чистий дохід від реалізації послуг централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення за даними форми звітності № 8- НКРЕКП (рядок 245);

Д (план) – плановий дохід від реалізації послуг централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення відповідно до періодів дії тарифів у звітному році, скоригований відповідно до підпункту 1 пункту 6 цієї Методики;

Б – кошти, отримані з державного або місцевого бюджету на безповоротній основі, що використані на фінансування за статтями витрат структури встановлених тарифів;

б) сума недофінансування (економія) або сума обґрунтованих перевитрат (Н(Е)/П) за статтями витрат структури тарифів у звітному році з урахуванням витрат, які були капіталізовані за даними бухгалтерського обліку, на придбання необоротних активів та заходи щодо оновлення основних фондів, які не

включені до схваленої інвестиційної програми, а також запасів, що розраховується за формулою

$$H(E)/\Pi = B (\text{факт}) - B (\text{план скоригований}) - Б + KBЗ,$$

де:

$H(E)/\Pi$ – сума недофінансування (економії)/перевитрат за статтями витрат у структурі тарифів на централізоване водопостачання/централізоване водовідведення;

B (факт) – сума фактичних обґрунтованих витрат за період, що перевіряється;

B (план скоригований) – сума планованих витрат з урахуванням фактичних обсягів реалізації та наявних понаднормативних витрат та втрат води;

$Б$ – кошти, отримані з державного та/або місцевого бюджету, що використані на фінансування за статтями витрат структури встановлених тарифів;

$KBЗ$ – капіталізовані витрати та видатки на придбання необоротних активів, заходи щодо оновлення основних фондів, які не включені до схваленої інвестиційної програми, а також запасів;

7) фактичні витрати на електричну енергію та реагенти на понаднормативні технологічні витрати та втрати води за підсумками звітнього року розраховуються в тис. грн виходячи з обсягу понаднормативних витрат та втрат води в тис. куб. м (при порівнянні з встановленими ІТНВПВ) та фактичних витрат за цими статтями в грн/куб. м;

8) сума нарахованого податку на прибуток від здійснення ліцензованої діяльності з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення у звітньому році, який перевіряється, відповідно до даних за формою № 8-НКРЕКП;

9) сума коригування фактичних витрат на електричну енергію, реагенти, паливно-мастильні матеріали за відсутності ґрунтовних пояснень із відповідними розрахунками у разі перевищення кількісних показників над планованими визначається виходячи з планованих кількісних показників та фактичних цін/тарифів з відповідним зменшенням суми перевитрат або збільшенням суми недофінансування;

10) сума економії за статтями «витрати на оплату праці» та «єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» з урахуванням фактичної чисельності працівників, меншої порівняно з планованою, що передбачена встановленим тарифом, не враховується як недофінансування при загальному аналізі структури тарифів у періоді, що перевіряється, у разі зобов'язання щодо її спрямування на витрати за цими статтями в наступному планованому періоді у складі прямих та загальновиробничих витрат;

11) фактичний рівень оплати за надані послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення за умов:

припинення надання послуг з об'єктивних причин, які підтверджено відповідними документами;

наявності законодавчого обмеження нарахування пені на визначену заборгованість;

у випадку неотримання компенсації з місцевого та/або державного бюджету за надані населенню пільги та призначені субсидії (у разі якщо таке відшкодування здійснюється на поточний рахунок ліцензіата).

7. Сума коштів недофінансування (перефінансування) схваленої інвестиційної програми (у частині джерел фінансування у структурі затверджених тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення) станом на 30 січня року, наступного за звітним, з урахуванням суми перевищення вартості не вище рівня офіційного індексу інфляції за рік, який перевіряється, та не покритої економією в рамках кожного розділу інвестиційної програми визначається виходячи з:

1) суми перевищення вартості заходів інвестиційної програми (у частині джерел фінансування у структурі затверджених тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення) за звітний рік понад рівень офіційного індексу інфляції за рік, який перевіряється, у разі невнесення змін до ІІІ не підлягає до зарахування;

2) інформації щодо джерел надходження коштів, спрямованих на виконання заходів інвестиційної програми та програми ремонтів (планово-попереджувальних та капітальних) за звітний рік в умовах недостатності коштів, а також джерел надходження коштів, спрямованих на перевищення вартості заходів інвестиційної програми понад рівень офіційного індексу інфляції за рік, який перевіряється.

8. Загальна сума додатково отриманого доходу від ліцензованої діяльності у звітному році визначається як сума таких складових:

1) сума коштів недофінансування інвестиційної програми на звітний рік (у частині джерел фінансування у структурі затверджених тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення) за виключенням суми економії, якщо така була зафіксована при перевірці;

2) додатково отриманий (недоотриманий) дохід ліцензіата з урахуванням фактичного рівня оплати за надані послуги (згідно з підпунктом 11 пункту 6 цієї Методики) внаслідок збільшення (зменшення) фактичних обсягів реалізації послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення ліцензіата порівняно з обсягами, урахованими в установленій структурі тарифів;

3) сума недофінансування статей витрат структури тарифів у звітному році з урахуванням витрат, які були капіталізовані за даними бухгалтерського обліку на придбання необоротних активів, заходи щодо оновлення основних фондів, які не включені до схваленої інвестиційної програми, а також запасів.

9. Розмір об'єктивних чинників недофінансування ліцензованої діяльності визначається як сума таких чинників:

1) різниця між фактично сплаченим та планованим (скоригованим на фактичний обсяг реалізації) податком на прибуток у звітному році в частині здійснення ліцензованої діяльності з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення;

2) сума обґрунтованих перевитрат статей структури тарифів у звітному році з урахуванням витрат, які були капіталізовані за даними бухгалтерського обліку на придбання необоротних активів, заходи щодо оновлення основних фондів, які не включені до схваленої інвестиційної програми, а також запасів;

3) фактичні витрати, понесені у звітному році, пов'язані з обслуговуванням кредитів, залучених у банківських установах (погашення основної суми запозичення, сплата відсотків за користування кредитом), з включенням відповідних заходів до інвестиційної програми ліцензіата.

10. Підсумкова сума надлишково отриманого або недоотриманого доходу від здійснення ліцензованої діяльності у звітному році визначається як різниця між сумою, розрахованою відповідно до пункту 8 цієї Методики, та розміром об'єктивних чинників недофінансування ліцензованої діяльності, зазначених у пункті 9 цієї Методики.

11. Додатна сума, визначена згідно з пунктом 10 цієї Методики, визначається як джерело фінансування інвестиційної програми на рік, наступний за звітним, за умови:

виконання 95 % заходів інвестиційної програми у фізичних обсягах та 100 % у вартісних показниках відповідно до планованих, скоригованих на фактичні обсяги реалізації (у частині джерел фінансування у структурі затверджених тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення) станом на 30 січня року, наступного за звітним;

виконання 100 % програми ремонтів відповідно до фактично отриманого доходу.

В іншому випадку така сума підлягає вилученню зі структури тарифів ліцензіата.

12. Від'ємна сума, визначена згідно з пунктом 10 цієї Методики, підлягає компенсації при встановленні тарифів на наступний планований рік.

13. У разі встановлення у період дії воєнного стану та 12 місяців, починаючи з місяця, наступного за тим, у якому його буде припинено або скасовано, відхилення фактичної суми витрат на централізоване водопостачання або централізоване водовідведення від суми витрат, врахованих у тарифах, рівень перевищення/недофінансування окремих статей витрат визначається в цілому без розподілу на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення.